

слушалъ турци и гърци, плащалъ данъци, разкарванъ по цѣлата турска държава да шета, да слуша на другитѣ, да помага въ войската, да поправя пѣтища и мостове, да пази проходи, да превозва храни за войски и добитѣкъ въ безкрайнитѣ войни, които турцитѣ водѣли съ християнитѣ.

Къмъ 1760-та година времената били тъмни и страшни. Робскиятъ български народъ се свивалъ около оралото и кошаритѣ. Той сѣкашъ билъ нѣмъ и повѣрвалъ, какво Богъ така е наредилъ: турчинътъ да бѣде господарь (ага), гъркътъ да бѣде търговецъ, черковникъ и ученъ, а българинътъ — орачъ и овчаръ.

Слънцето изгрѣва въ Света Гора

Въ Света Гора имало много манастири: гръцки, руски, български и сръбски. Тѣ били препълнени съ калугери, отишли да живѣятъ тамъ свободно, безгрижно и да избѣгатъ игото на турцитѣ. Между многото манастири имало два, въ които монаситѣ били българи и сърби. Единиятъ манастиръ се нарича *Хилендарски*, а другиятъ *Зографски*. Калугеритѣ въ тия манастири, както и въ гръцкитѣ, обичали много да се каратъ помежду си и да се препиратъ и надумватъ, кой отъ подчиненитѣ народи подъ турцитѣ е по-силенъ и по-просвѣтенъ, дали гърцитѣ, дали сърбитѣ, или българитѣ. Гърцитѣ и сърбитѣ извадили тѣхни книги и се хвалили съ тѣхъ, перчили се, че тѣ сж първи съ учени хора и книги. Българитѣ стояли като нѣми и нищо не знаели, дали тѣхниятъ народъ нѣкога е ималъ царство, книги и учени мжже.

Единъ скромень българинъ монахъ, около четридесетъ годишенъ живѣлъ въ Хилендарския мана-